

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Sacramentis, Mille Sexcenti Errores, Vaniloqvia, Et Cavillationes

Miletus, Vitus

Mogvntiae, 1593

VD16 M 5205

Definitio Sacramenti Kemnitiani.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30094

Millesexcenti Errores,

Et hæc quidem octo Kemnitiani Sacramenti sunt capita, quæ omnia ex vno ipsius capite, sine vlllo Scripturæ testimonio excreuerunt, quæ attigisse hoc loco sufficit, Audiamus quæ subiungit.

71. Hæc omnia (subiungit Kemnit.) vera, manifesta, & firma, & certa sunt, hoc enim modo Baptismus & Cœna verè & propriè sunt Sacramenta, & excluduntur cætera. Sanè, si quis Cothurnum sibi, vt vult, adaptarit, aliis non æquè quadrare facile persuaserit; sed cum alij plus, alij minus ad Sacramentum propriè dictum requirant, non satis est, hæc vel illa pro libitu requirere, nisi requiri certis euincatur rationibus.

Nunc verò, vt videat Lector, quàm breuiter & facile contra omnes omnium Scholasticorum & Pontificiorum definitiones, sese expedit, & cunctis satisfecerit Kemnitius, colligamus ipsius verbis, Sacramenti ipsius breuem & expeditam (scilicet) definitionem, quæ talis est.

Definitio Sacramenti Kemnitiani.

72. **S**acramentum est externum, materiale seu corporale visibile elementum, seu signum, quod certo externo ritu tractatur, exhibetur & vsurpatur, habens expressum mandatum diuinum seu institutionem diuinam; institutum non in veteri, sed in nouo testamento: non ad tempus, sed vsq; ad consumationem sæculi, sicut Baptismus & Eucharistia: habens promissionem diuinam de fructu, seu effectu aut gratia, quæ ex institutione seu ordinatione diuina annexa est signo Sacramenti, eoq; quasi vestita, ita tamen vt illa promissio non sit, de quibusvis donis Dei, siue corporalibus, siue spiritualibus, sed gratiæ & iustificationis, hoc est, gratiæ reconciliationis, & remissionis peccatorum, & in summa, de toto beneficio redemptionis, quæ non in genere tantùm significatur, vel annuntiatur, sed virtute Dei offertur, exhibetur, applicatur & ob-signatur, etiam singulis, qui Sacramentis fide vtuntur.

Hæc

Hac illa brevis, expedita & omnibus (scilicet) satisfaciens Definitio. Omnes alia Scholasticorum & Pontificiorum definitiones, nec breues sunt nec sufficientes, nec verae nec firmæ: quare? rationem reddit Kemnitius, quia hæc breuiter duobus tantum conuenit Sacramentis, Baptismo & Eucharistiæ, aliæ verò aliis quoque Sacramentis accommodari possunt. Quæ autem sit Ratio & Definitio, Lector videt. Sed videamus porro, quomodo à Definitione sua, omnia reliqua excludat Sacramenta, quod de singulis suo loco latius examinabitur.

73. Ordinationem non posse dici verè ac propriè Sacramentum, quod careat promissione gratiæ iustificantis in particulari, multos enim recipere ministerium, quod efficax est in aliis credentibus, cum ipsi, qui exercent ministerium non sint filij Dei. *Kem.* Vera sunt hæc apud eos, qui nec legitimum habent ministerium nec legitimum Sacramentum; Pontificij verò haud difficulter dant, nec ministerium Kemnitij verum esse Sacramentum, nec ipsum verè & propriè Sacramentorum esse ministrum, nec vllam in Vocatione sua prophana & illegitima accepisse, nec aliis abs se vocatis vllam vnquam contulisse vel conferre posse gratiã. De legitima verò Vocatione & Ordinatione id asserere haud quaquam possumus, cum perspicuis verbis affirmet Apostolus, ad Timotheum, *Noli negligere gratiam, quæ data est tibi per impositionem manuum Presbyterij.* Quod si qui gratiam per ordinationem non percipiunt, non Sacramentum, sed Sacramentum indignè percipiens, in causa est.

1. Timoth. 4.
2. Timoth. 1.

74. Ordinationem non habere certum, & in verbo Dei institutum ritum, *Idem.* Mirum: An ergò Impositio manuum, qua vsi sunt Apostoli, non est externus, & in verbo Dei expressus ritus?

75. Apostolos vsos quidem impositione manuum, non tamen ex mandato & institutione Christi, sed liberè. *Kemn.* Verum cum idem Kemnit. pag. 5. liberè det, nullius creaturæ esse, instituere signum vel ritum, per quem gratia conferatur, sed solius Dei, qua temeritate id tribuit Apostolis? an eo ritu vsi fuissent Apostoli, nisi ex institutione accepissent Christi?

Millesexcenti Errores,

76. Nullum extare in sacris literis de dicto ritu mādatum. *Kem.* Atqui Apostolos eo vfos constat, an sufficit? An non ex ipso vfu, mandatū (siuè legatur siuè non legatur) euidenter colligitur?

77. Sæpè dictum Ritu[m] fuisse liberum & temporaneu[m], non constantē & perpetuum, Imò gratiā gratis datam, & solis Apostolis dum viuerent, concessam. *Kemnit.* Cum is ipse ritus, adhac vsque tempora, nunquā[m] deserit. Et Apostolus verba illa, *Ne cui manus citò imponantur*, non pro vno duntaxat, sed pro omni absolutè pronuntiārit tempore.

78. Absolutionem, per quam remissio peccatorum annuntiatur, non esse propriè Sacramentum, quòd careat externo ritu & promissione efficaci, non enim gratiam per eam conferri, sed tantum prædicatione verbi annunciari. *Kemnitius.* Verum si de sua id Absolutione Kemnitius intelligat, quæ non est vera absolutio, sed absolutionis (nescio cuius) nuda denunciatio, non obluſtantur Pontificij, eam nec propriè nec impropiè Sacramentum esse. De vera autem absolutione, hoc est, toto Sacramento Pœnitentiæ, id intelligere, planè erroneum est: vt suo loco dicitur.

79. Absolutionem non habere externum elementum & ritum, sicut habet Baptismus & Eucharistia, proindè non esse, nec dici posse verum Sacramentum. *Kemnit.* At tale in omnibus requiri Sacramentis, quale in Baptismo cernitur, & Eucharistia, nullus aliquādo asseruit Theologus: Quin nec ipse Lutherus & Philippus pœnitentiā à numero Sacramentorum excludunt:

80. Pergit Kemnitius, & Matrimonium, thorum alioquin sanctum & immaculatum, Sacramentum esse constanter negat: Ex quo minimè ambitiosum esse, apparet, alioquin vel suum saltem, & Lutheri sui, cæterorumque Ministrorum verbi coniugium, Sacramentum esse, asserere, & facili colore persuadere potuisset. Absurdum quippè cuiquam videri posset, Ministrorum saltem thorum, tum propter ipsius verbi excellentiam, tum propter Ministrorum & ipsius coniugij sanctitatem, & mysticam planè significationem, coniunctionis eorum cum Christo Ma-

rię si-

Hebr. 13.

riæ filio, vnico eorum capite, redemptore, & mediatore, contra omnes Papistarum idolomanias, & Cælibatus, non esse dicique debere sacrosanctum Sacramentum? Pontificij sanè, etiam laicorum legitima coniugia, Sacramenti honore & nomine dignantur, dicente Apostolo, *Sacramentum hoc magnum est, in Christo & Ecclesia.* Suo loco. *Ephes. 5.*

81. Matrimonium non esse verè & propriè Sacramentum, sicut est Baptismus & Eucharistia. *Kemn. pag. 10.* At ne mirum? Matrimonio Sacramenti vocabulum derogant, quod solum eo nomine vocatur ab Apostolo: Baptismo verò & Eucharistia arrogant, quæ nusquam in Scripturis siue propriè, siue impropiè Sacramenta nominantur? Itaq; si cui meritò Sacramenti vocabulum tribui potest aut debet, ei maximè debet, cui ab ipsa tribuitur scriptura. *Ephes. 5.*

82. Matrimonium non vocari Sacramentum sed Mysterium. Quasi aliud sit Sacramentum, aliud Mysterium? quod enim græcis Mysterium, hoc latinis est Sacramentum: sed neque Mysterij vocabulo Baptismus nuncupatur vel Eucharistia in Scripturis sacris, sicut vocatur Matrimonium.

83. Matrimonium non esse propriè Sacramentum, quod annexam gratiam reconciliationis, iustificationis & remissionis non habeat. *Kemnit.* Cum nec ipse alibi talem in omni Sacramento, vt absolutè necessariam requirat: *Sufficere enim, ait, gratiam de toto beneficio redemptionis.* *In Exam. can. 6 pag. 24.*

84. Matrimonium non esse *Organon* seu medium, per quod Deus offerre, exhibere, & applicare velit beneficia redemptionis, quod proprium est Sacramentorum. *Idem pag. 10.* Cum paulò ante (immemor sui) dixerit, habere piorum coniugium Dei benedictionem & promissionem, quod in concordia, charitate & castitate cohabitare possint: An hæc non sunt beneficia redemptionis? Aut fortè idem est apud Kemnitinm, beneficium redemptionis, & beneficiũ solius iustificationis, aut remissionis? Denique: proprium esse Sacramentorum, offerre, exhibere & applicare beneficia redemptionis, ex quibus id ostendet Kemnitius sacris literis? *85. Ma-*

Millesexcenti Errores,

Ephes. 5. 85. Matrimonium non habere institutionem in nouo Testamento, sed in Paradyso, proindè non esse Sacramentum noue legis. An ergò Sacramentum Paradyfi? *Matrimonium enim, (inquit Apostolus) Sacramentum magnum est in Christo & Ecclesia.* Et si ergò primæuam habeat in Paradyso institutionem, Sacramentalem tamen gratiam & significationem habet à Christo.

86. Matrimonium non habere externum, quale in Sacramento quolibet requiritur, elementum. *Idem.* At obsecro scripturæ Canonice quale requirunt? Kemnitium tale requirere, quale nullus ante ipsum requisituit Apostolus vel Theologus, lego, tale verò necessariò requiri, nec apud Pontificios, nec apud cæteros lego Lutheranos?

Matth. 16. 18. 87. Nullum esse Confirmationis Sacramentum: Putà, si *1. Timoth. 3.* Luthero vel Caluino credimus, si autem toti credimus Ecclesie, quæ (teste scriptura) nec in Sacramentis, nec in cæteris errare potest fidei articulis, verè Sacramentum est.

88. Sacramentum Confirmationis carere externo ritu, cui annexa sit gratia. *Kemnit.* Cum eodem planè loco fateatur, Apostolos per manuum impositionem contulisse Spiritum sanctum: An aliud signum? an aliam quæris gratiam?

89. Ad dona Spiritus sancti percipienda, non esse opus Sacramento Confirmationis, vel manuum impositione, alia siquidem ordinata esse media, per quæ Spiritus sanctus dona illa conferat, confirmet, augeat, & conseruet, fidem nimirum, orationem & alia donorum exercitia. *Idem.* At pari ratione, nec Baptismum quidem nec Eucharistiam necessaria esse Sacramenta, dixerint, si enim per fidem & orationem aliaq; donorum media gratia confertur, quorsum baptizamur? quorsum communicamur?

90. Itaq; quod Kemnitius hoc loco exclamando interrogat, & interrogando exclamat, *Vbi mandatum in Scriptura & nouo Testamento? vbi exemplum? vbi promissio, quod ad illi institutionem detur Spiritus sanctus?* Vana prorsus exclamatio An enim per manuum impositionem Spiritum sanctum non dederunt Apostoli? an dedissent, nisi mandatum habuissent? Alibi. 91.

91. Fictum esse Extremæ vnctionis Sacramentum, quod careat promissione gratiæ. *Kemnit.* Kemnitiuſ hoc dixit: aliud ſcriptura, aliud Patres, aliud Concilia, aliud tota per orbem Eccleſia. Vt ſuo loco.

92. Pœnitentiam, Ordinem, Matrimonium, Confirmationem, & Extremam Vnctionem, non eſſe propriè Sacramenta, ſicut eſt Baptiſmus & Euchariftia. *Kemnit.* Atqui propriè eſſe Sacramenta, tameſi tam expreſſam materiam & formam non habeant, ſicut illa, ſuo dicemus loco.

Quid ſint, vel non ſint, Sacramenta.

93. Sacramenta non eſſe aliud, quàm diuina quædam Teſtimonia, ad excitandam & nutriendam fidem inſtituta. *Luth. in Capt. Babyl.* Errant: Fides enim excitatur per verbum, non per Sacramentum, Eſt quæ fides Sacramenti, nõ autem Sacramentum fidei teſtimonium. Quis enim Sacramentum percipiat, niſi prius verbo credat? Ex verbo igitur Sacramento, non ex Sacramento credimus verbo.

94. Rurſum: Sacramenta non aliud eſſe aiunt, quàm inſtrumenta quædam excitandæ nutriendæq; fidei: Quam obſero fidem excitant aluntque in paruulis? dormientibus? vel quauis alia mente euagatione ea percipientibus?

95. Sacramenta eſſe inſtar miraculi, quod confirmat promiſſionem gratiæ. *Luth. ibid.* At miraculis credimus, propter euidentiã operis, ad confirmandam verbi veritatem, Sacramenti verò quis credat, niſi verbo priùs credat?

96. Sacramenta non eſſe aliud, quàm ſigilla verbi & gratiæ. *Luth. loc. cit.* An abſurdiùs quicquam? Etenim ſi Sacramenta ſigilla ſunt verbi, verbum ergò diploma erit Sacramenti. Atqui ſigillum ſine diplomate vim ſuam habet, & agnoſcitur,

D

diplo-